

COVID-19 Aşılarının Romatolojik Hastalığı Olan Hastalarda Etkinliği

---

FATİH TASTEKİN

EGE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ, İÇ HASTALIKLARI ANABİLİM DALI,
ROMATOLOJİ BİLİM DALI

SARS-CoV-2 virüsü → Pandemi

Pandemisinin kontrolünde en etkili yöntem aşılamadır.

- Altta yatan immün disfonksiyon
- Tedaviler

Aşılarla yeterli immün yanıt alınamayabilir.

Yöntemler

- Ege Üniversitesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Romatoloji Bilim Dalında
- Mayıs 2021 ile Ocak 2022
- İleriye dönük bir gözlemsel çalışmadır.

2x

BNT-162b2
CoronaVac

4 hafta

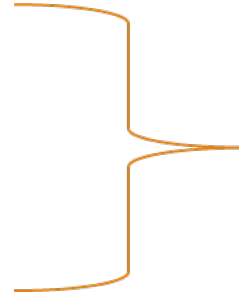
Romatizmal hastalarda
aşı yanıtı

SARS-CoV-2 spike
proteinlerine karşı serum
IgG antikor seviyeleri

- Romatizmal hastalıkları olan hastalarda

- Konvansiyonel ilaçlar
- İmmünosupresif ilaçlar
- Yeni nesil tedavilerin

Aşı yanıtları üzerindeki etkileri

- İstatistiki analiz SPSS paket program kullanılarak yapılmıştır.
- $P > 0,05$ anlamlı kabul edilmiştir.

Bulgular:

- 94 hasta
- Ortalama yaş 42.7 ± 12.1 idi
- %69,1'i kadın ve %30,9'u erkek
- 43 (%45,7) hastaya BNT162b2 aşısı (Pfizer-BioNTech)
- 51 (%54,3) hastaya CoronaVac aşısı

SLE: 22 (%23)

SpA: 21 (%22),

Vaskülit: 16 (%17)

RA: 16 (%17)

FMF: 9 (%9)

Skleroderma: 6 (%6)

Diğer: 4 (%4)

	Sayı	Yüzde(%)	
DMARD'lar	56	59,5	
İmmün suprese	33	35,1	
Biyoloji	Anti-TNF	13	13,8
	Ritüksimab	7	7,4
	Jak inh	1	1
Steroid	Düşük doz	22	23,4
	Orta-Yüksek doz	8	8,5
	Hiçbiri	64	68,1

Yaşa ve aşı tipine göre serokonversiyon oranları

	Serokoverison +	Serokoverison -	P
50 yaş altı	58 (90,6%)	6 (9,4%)	0,004
50 yaş üstü	20 (66,7%)	10 (33,3%)	
BNT162b2 aşısı	48 (94,1%)	3 (5,9%)	0,002
CoronaVac aşısı	30 (69,8%)	13 (30,2%)	

Sağlıklı popülasyonda

2 doz CoronaVac	→	Serokonversiyon %97
	28 gün	
2 doz BNT162b2	→	Serokonversiyon %97.4

- Romatizmal hastalığı olan hastalarda serokonversiyon : ↓ %82,9
- Romatizmal hastalığı olan hastalarda hepatit B aşısı → Serokonversiyon %54

- Genç > Yaşlı
- BNT162b2 > CoronaVac

mRNA aşıları

Hastalığa göre serokonversiyon oranları

	Serokonversiyon +	Serokonversiyon -	p
RA	13 (%86,7)	2 (%13,3)	0,59
SPA	20 (%95,2)	1 (%4,8)	0,092
AAA	9 (%100,0)	0 (%0)	0,53
SLE	16 (%69,6)	7 (%30,4)	0,036
Skleroderma	5 (%83,3)	1 (%16,7)	0,28
Vaskülit*	11 (%68,8)	5 (%31,3)	0,98
Diğerleri**	4 (% 100)	0 (%0)	0,35

* Vaskülit: Takayasu, anca-vaskülit, İgA vaskülit

** Diğerleri: Miyozis, İgG4 ile ilgili hastalıklar

RA: Romatoid artrit, SPA: Spondilartritler, AAA: Ailevi akdeniz ateşi, SLE: Sistemik lupus eritematozus

Uygulanan tedavilere göre serokonversiyon oranları

		Serokoversiyon +	Serokoversiyon -	P
Metotreksat		10 (%71,4)	4 (%28,6)	0,21
Leflunomid		7 (%87,5)	1 (%12,5)	0,72
Hidroksiklorokin		21 (%87,5)	3 (%12,5)	0,49
Salazopirin		9 (%90)	1 (%10)	0,53
Azatiyoprin		11 (%78,6)	3 (%21,4)	0,63
Mikofenolat Mofetil		10 (%55,6)	8 (%44,8)	0,001
Kolşisin		18 (%94,7)	1 (%5,3)	0,12
Rituksimab		4 (%57,1)	3 (%42,9)	0,06
Anti-TNF		12 (%92,3)	1 (%7,7)	0,33
Steroid	Düşük doz	13 (%59,1)	9 (%40,9)	0,001
	Yüksek doz	5 (%62,5)	3 (%37,5)	0,005
Steroid		18 (%19,1)	12 (%12,8)	0,001

TARTIŐMA

- Literatürde
  - En düşük serokonversiyon oranları
    - Metotreksat
    - Rituksimab
    - Mikofenolat mofetil
    - Steroidlerde gözlenmiştir.

•14 metotreksat → 4 negatif serkonversiyon → 1 rtx
→ 2 steroid

- Literatürde çoğunlukla metotreksatın aşılama sonrası hümorale yanıtı azalttığı gösterilmiştir
- Çalışmamızda mtx için anlamlı sonuç yok
  - Metotreksat sayısının az olması veya
  - Hastaların aşılama sırasında kılavuzlara göre ilaca ara vermeleriyle ilgili olabilir

-
- Literatürde, rituksimab ile azalmış immünojenisite
  - Rituksimab antikor oluşumu anlamlı olarak azaldı ($p=0,036$).
  - Rituksimab ile serokonversiyon oranı ($p=0,06$).
  - B hücreleri $\longrightarrow$ Antikor oluşumu
  - Serokonversiyon açısından anlamlı sonuçların olmaması
    - Rituksimab uygulamasından sonra aşılama zamanlamasına dikkat edilmesi

-
- Mikofenolat mofetil $p < 0,001$
  - Literatür ile benzer
  - Mikofenolat mofetil alan hastalar yetersiz aşı yanıtı için uyarılmalıdır.
  - Hastalığın alevlenmeyeceğine inanılıyorsa ilaca ara verilmesi düşünülmelidir.

-
- Steroid kullanımı $p < 0.05$
  - Literatür benzer
  - Aşılama sırasında steroidler kesilmeli veya mümkünse doz azaltılmalıdır.

  - AZA ✓
  - Anti-TNF ✓

Bökel ve ark. anti-CD20 tedavileri ile tedavi edilenler dışında, antiromatizmal ilaç kullanan hastalarda ilk aşılama dozundan sonra aşı yanıtındaki azalmanın ikinci aşılamadan sonra arttığını bulmuşlardır.

•Kısıtlılıklar:

- Küçük ölçekli
- Randomize değil
- Seri ölçümler yok
- T hücre yanıtlarının değerlendirilmemesi

-
- Mikofenolat mofetil, rituksimab ve steroid alan hastalar, yetersiz aşı yanıtı riski konusunda uyarılmalıdır.
  - CoronaVac aşısı uygulamasının, BNT-162b2 COVID-19 aşısına kıyasla antikor yanıtı geliştirme olasılığı daha düşüktü.
  - Romatizmal ve kas-iskelet sistemi hastalıkları olan hastalarda m-RNA bazlı aşılarının kullanılması daha etkili olabilir.
  - Ayrıca yaşlı hastalarda, sistemik lupus eritematozus ve vaskülitli olan hastalarda aşı yanıtında azalma olabilir.

Sonuç

- Sonuç olarak, seropozitiflik oranı düşük olabilecek riskli gruplar değerlendirilmeli,
- İlaçların doz ayarlaması / ilaç tatili / antikor titreleri / aşılama tekrarı
- Romatizmal hastalığı olan hastalarda SARS-CoV-2 aşılmasına verilen yanıtları ve aşı yanıtının optimizasyonunu belirlemek için daha ileri çalışmalara ihtiyaç vardır.
- Ayrıca mRNA tipi aşuların kullanımının yaygınlaşacağı düşünülmektedir. Bu çalışma, bu aşuların bağışıklığı baskılanmış hastalarda kullanımı açısından da literatüre katkı sağlamaktadır.

Teşekkürler..

